

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 17. december 2019
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Malene Lejbach
Sagsnr.: 2019-0030-3154
Dok.: 1310041

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 363 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. november 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 363 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere den interne henvendelse af 4. november 2019 fra Hanne Hansen om trafikdrab, jf. REU alm. del - bilag 90.”

Svar:

1. Den henvendelse, der henvises til i spørgsmålet, er fra et vidne til en meget tragisk trafikulykke, hvor et menneske mistede livet. Straffesagen mod gerningsmanden blev behandlet i byretten den 24. september 2019 og blev herefter anket til landsretten, som afsagde dom i sagen den 4. november 2019.

Jeg har tidligere i forlængelse af byrettens dom læst om den ulykkelige sag, som naturligt har haft store konsekvenser – også for vidnet til ulykken. Det må uden tvivl sætte sine spor for livet, når et menneske – som det konkrete vidne – udsættes for den voldsomme oplevelse at være vidne til et meningsløst trafikdrab.

2. I henvendelsen spørges der bl.a. til rettens afgørelse om betinget frakendelse af førerretten. Det kan hertil generelt oplyses, at en person, der ikke har erhvervet førerret, kan frakendes førerretten i medfør af færdselslovens § 125 (om betinget frakendelse) og § 126 (om ubetinget frakendelse). Frakendelsen vil i sådanne tilfælde få betydning, hvis den pågældende ansøger om erhvervelse eller generhvervelse af førerretten.

Herudover anføres det i henvendelsen, at anklagemyndigheden i forbindelse med sagens behandling i byretten begik en række fejl. Justitsministeriet har derfor til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der i relation hertil har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Statsadvokaten i København vedrørende den konkrete sag.

Statsadvokaten i København har oplyst følgende:

”Statsadvokaten har oplyst, at den mødende anklager under ankesagens behandling gjorde opmærksom på, at det var statsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden ved tiltalerejsning i sagen burde have overvejet at rejse tiltale for færdselslovens § 54, stk. 2 (den som er ude af stand til at føre køretø-

jet på fuldt betryggende måde pga. svækkelse, træthed, mangel på søvn eller andet), og straffelovens § 253, stk. 2 (den der flygter fra et færdselsuheld, hvorved nogen er tilføjet betydelig skade), ligesom anklagemyndigheden også burde have overvejet at rejse tiltale efter straffelovens § 241, 2. pkt. (uagtsomt manddrab under skærpende omstændigheder – særligt hensynsløs kørsel).

Den mødende anklager oplyste, at anklagemyndigheden ikke kunne ændre på anklageskriftet i sagen, men nedlagde påstand om at der blev påstået frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens § 241, 1. pkt., samt ubetinget frakendelse efter § 126, stk. 1, nr. 4 (særlig hensynsløs kørsel), og nr. 7. Særligt i forhold til påstanden om ubetinget frakendelse af førerretten gjorde den mødende anklager gældende, at frakendelse ikke er en straf, og at det derfor ikke var nødvendigt, at begrebet hensynsløs kørsel var beskrevet i anklageskriftet.

Tiltalte påstod stadfæstelse af byrettens dom og protesterede mod den nye påstand om ubetinget frakendelse.

Af landsrettens begrundelse og resultat fremgår bl.a., at landsretten tiltrådte, at tiltalte med den beskrevne kørsel ikke blot havde været kortvarigt uopmærksom, men tværtimod havde ført bilen uopmærksomt over en længere strækning forud for påkørslen. Der var ikke grundlag for at fastslå, at kørslen skyldes et pludseligt opstået ildebefindende.

Landsretten fandt på den baggrund, at straffen burde forhøjes til fængsel i 30 dage. Henset til tiltaltes alder (77 år på domstidspunktet) fandt landsretten, at straffen burde gøres betinget.

For så vidt angår frakendelsesspørgsmålet fremgår følgende af landsrettens dom:

”Navnlig efter anklageskriftets beskrivelse af tiltaltes kørsel sammenholdt med de i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, opstillede kriterier for ubetinget frakendelse finder landsretten, at anklagemyndigheden på bindende måde har afskåret sig fra under anken at nedlægge påstand om frakendelse efter denne bestemmelse.

Anklagemyndigheden er derfor begrænset til som følge af kørselens karakter at nedlægge den under by-

retssagen nedlagte påstand om betinget frakendelse efter færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Tiltaltes kørsel den 13. oktober 2018 er ikke begået i prøvetiden for den indenretlige vedtagelse af betinget førerretsfrakendelse den 28. oktober 2019, hvorfor ubetinget frakendelse af førerretten ikke kan ske i medfør af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 7. Byrettens bestemmelse om betinget frakendelse af førerretten, der ikke er påanket, står herefter ved magt.”

Landsretten fulgte således ikke anklagemyndighedens påstand om ubetinget frakendelse.”

[...]

Statsadvokatens opfølgning på sagen

Statsadvokaten vil på et kommende statsadvokatbesøg hos politikredsen drøfte den konkrete sag nærmere, herunder med henblik på at identificere konkrete læringspunkter.”

Rigsadvokaten kan i forhold til afgørelsen af den konkrete sag henholde sig til statsadvokatens udtalelse. Rigsadvokaten kan tilslutte sig statsadvokatens bemærkninger om opfølgning på den konkrete sag.”

Det er dybt beklageligt, at anklagemyndigheden ikke – som anklagemyndigheden ifølge statsadvokaten burde – overvejede at rejse tiltale for en række yderligere overtrædelser, samt at formuleringen af anklageskriftet afskar anklagemyndigheden fra under anken at nedlægge påstand om ubetinget frakendelse af førerretten som følge af særlig hensynsløs kørsel. Det bør i alle sager overvejes, om et konkret hændelsesforløb giver anledning til at rejse tiltale for flere overtrædelser.

Jeg har i den forbindelse noteret mig, at statsadvokaten på et kommende statsadvokatbesøg hos politikredsen vil drøfte den konkrete sag nærmere, herunder med henblik på at identificere konkrete læringspunkter.

Selv om statsadvokatens opfølgning ikke vil kunne ændre på forløbet i den konkrete sag, er det vigtigt for mig, at der bliver fulgt op på forløbet for at forhindre lignende situationer fremover.

3. I henvendelsen bemærkes det endvidere, at straffen i den konkrete sag blev gjort betinget af hensyn til den tiltaltes alder. Det kan i den forbindelse oplyses, at det fremgår af straffelovens § 82, nr. 2, at det ved straffens fast-

sættelse i almindelighed skal indgå som formildende omstændighed, at gerningsmanden har høj alder, når anvendelse af den sædvanlige straf er unødvendig eller skadelig. Af forarbejderne til bestemmelsen (L 99 af 26. november 2003, bemærkningerne til § 82, nr. 2) fremgår følgende:

”Udtrykket »høj alder« sigter ikke til en bestemt aldersgrænse. Er gerningsmanden fyldt 65 år, vil der normalt være anledning til at overveje, om bestemmelsen kan bringes i anvendelse. At gerningsmanden har høj alder, er imidlertid ikke tilstrækkeligt. Det kræves videre, at sædvanlig straf er enten »unødvendig« eller »skadelig«. Om sædvanlig straf er unødvendig beror på en konkret vurdering, hvor hensynet til gerningsmandens høje alder skal afvejes over for hensynet til gennem straffastsættelsen at markere forbrydelsens strafværdighed. Denne afvejning kan efter omstændighederne føre til, at kravet om sædvanlig straf fastholdes.

Straflempelse kan i så fald alene komme på tale, såfremt gerningsmandens høje alder bevirker, at anvendelse af den sædvanlige straf er »skadelig«. Er den sædvanlige straf en længerevarende fængselsstraf, vil der normalt være en formodning for, at denne betingelse er opfyldt. Også kortere fængselsstraffe kan efter omstændighederne være omfattet, f.eks. i tilfælde, hvor gerningsmanden lider af en fremskreden livstruende sygdom.”

Spørgsmålet om, hvorvidt tiltaltes alder skal tillægges vægt som formildende omstændighed, beror således på domstolens konkrete vurdering i den enkelte sag.

4. Endelig efterspørges i henvendelsen en adgang til at få sagen prøvet sagen igen. Det kan i den forbindelse oplyses, at det følger af retsplejelovens § 932, stk. 1, at landsrettens domme i straffesager kun kan ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådant tilladelse kan meddeles, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Justitsministeriet har i relation hertil indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Statsadvokaten i København har i forhold til spørgsmålet om 3. instansbevilling oplyst, at man ikke fandt grundlag for at indstille, at der ved Procesbevillingsnævnet skulle søges om tilladelse til at indbringe landsrettens dom for Højesteret. Statsadvokaten vurderede i den forbindelse, at spørgsmålet om, hvorvidt anklagemyndigheden havde begrænset sin påtale, ikke var af principiel karakter, og at der heller ikke var særlige grunde i øvrigt, der talte herfor. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at afgørelsen ses at være udtryk for en helt konkret vurdering af den pågældende sag, samt at der ikke var tale om, at landsretten

ved afgørelsen af, om tiltalte skulle dømmes, havde anvendt loven urigtigt.

Rigsadvokaten kan henholde sig til statsadvokatens udtalelse.”

Det kan endvidere oplyses, at der ligeledes efter retsplejeloven er mulighed for under visse betingelser at få en sag genoptaget. Retsplejelovens § 976 angiver betingelserne for, hvornår en sag kan genoptages efter begæring fra anklagemyndigheden.

Efter denne bestemmelse kan der ske genoptagelse i situationer, hvor det på grund af en efterfølgende tilståelse eller andre beviser må antages, at en helt eller delvis frifundet tiltalt har begået forbrydelsen (stk. 1, nr. 1). Endvidere kan der ske genoptagelse, hvis falske forklaringer eller erklæringer mv. eller strafbare forhold begået af dommere, anklagere, forsvarere, nævninger eller domsmænd under sagen efter omstændighederne med god grund kan antages at have bevirket eller medvirket til, at tiltalte har undgået domfældelse (stk. 1, nr. 2). Under de samme betingelser kan genoptagelse finde sted, hvor tiltalte efter anklagemyndighedens opfattelse har gjort sig skyldig i en væsentlig større forbrydelse end den, han er dømt for, jf. § 976, stk. 2.

Rigsadvokaten har oplyst, at Rigsadvokaten ikke finder, at der i den konkrete sag er oplyst sådanne omstændigheder, der giver anledning til at begære sagen genoptaget i medfør af retsplejelovens § 976.